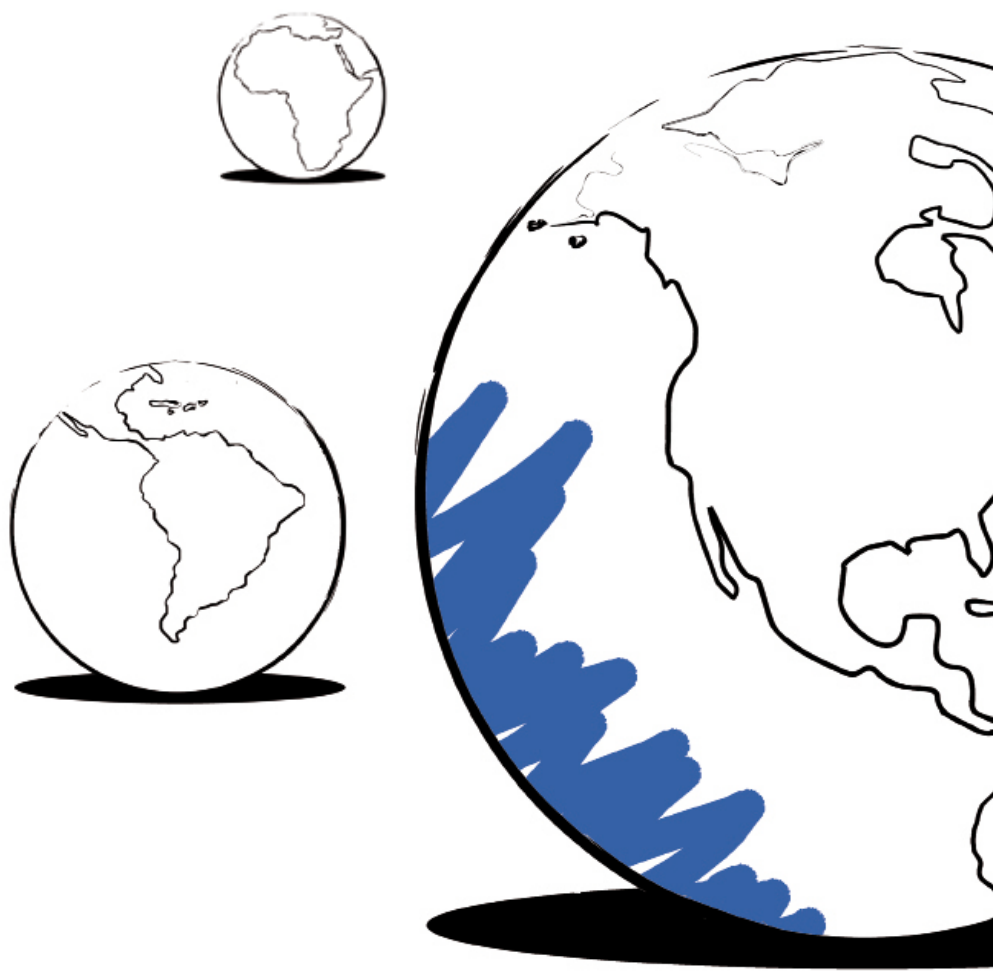

Oficina de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat

Perquè només n'hi hagi un, ...hi pintes molt.

 Imprès en paper reciclat

Edita: Oficina de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat de la Universitat de les Illes Balears
Disseny gràfic i maquetació: Carles Canals
Impressió: Jorvich SL
Segona edició revisada: maig de 2014

Dipòsit legal: PM 552 / 2014

Sumari

Oficina de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat (OCDS)	4
Marc legal	6
EDUCACIÓ PER AL DESENVOLUPAMENT (EpD)	
Cursos de formació	8
Beques de pràctiques en països empobrits	10
Voluntariat universitari	12
Estades Solidàries	14
Convocatòria d'ajuts	16
Recursos d'EpD	18
UIB Reutilitza	22
PROJECTES DE COOPERACIÓ UNIVERSITÀRIA AL DESENVOLUPAMENT	
Convocatòria d'ajuts	24
Accions en xarxa amb altres universitats	26
Sigles	28
Notes	29

L'Oficina de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat (OCDS), des de la seva creació l'any 2005, és l'estructura solidària de la UIB encarregada de gestionar els programes de cooperació universitària al desenvolupament i de voluntariat universitari, com també altres iniciatives que puguin sorgir en l'àmbit del desenvolupament humà sostenible (DHS). Aquest s'entén com el desenvolupament capaç de crear condicions d'equitat que obrin més i millors oportunitats de vida digna a les persones perquè despleguin totes les seves potencialitats, i capaç de preservar alhora els recursos naturals i el patrimoni cultural per a les generacions futures.

La cooperació universitària al desenvolupament (CUD) s'entén com el conjunt d'accions orientades a la transformació social a favor del desenvolupament humà sostenible al món i dutes a terme per la comunitat universitària basant-se en el principi de coresponsabilitat perquè pugui ser verdadera cooperació.

La Universitat compleix així el seu paper social, contribuint a desenvolupar societats cada cop més democràtiques, justes, obertes, tolerants, lliures i solidàries.

El propòsit de l'OCDS és cercar la coordinació i l'eficàcia de les diferents accions i els programes que es duen a terme i poder garantir criteris ètics que permetin la concurrència i l'objectivitat de participació dels membres de la comunitat universitària, i a la vegada impulsar noves iniciatives i la creació de sinergies entre el col·lectiu.

Oficina Cooperació al Des envolupament i Solidaritat

Així doncs, l'OCDS vol ser un lloc de trobada, de reflexió i d'interacció per a totes les persones membres de la comunitat universitària de la UIB interessades a adquirir un compromís i participar activament enfront de les desigualtats existents al món.

Les finalitats d'aquesta oficina se centren en dos grans àmbits:

La cooperació universitària al desenvolupament

En aquest àmbit es pretén:

- Sensibilitzar la comunitat universitària envers les problemàtiques relacionades amb les desigualtats Nord-Sud.

- Potenciar l'educació per al desenvolupament i la recerca aplicada per aconseguir el DHS.
- Promoure projectes directes que afavoreixin el desenvolupament dels països empobrits, atenent el coprotagonisme i la coresponsabilitat entre els diferents agents implicats, com també l'impacte sobre les persones i les seves necessitats.

El voluntariat universitari

En aquest àmbit es pretén:

- Promoure el voluntariat entre la població universitària amb la intenció de contribuir a la seva formació en els valors de la solidaritat, la tolerància, la convivència, la llibertat, la justícia i la sostenibilitat.
- Contribuir a la disminució de la pobresa i de les desigualtats existents en el món.

La majoria d'accions gestionades per l'OCDS es financen d'acord amb els **convenis signats entre el Govern de les Illes Balears i la UIB**. De la mateixa manera, es compta amb una partida específica que la UIB dedica a cooperació al desenvolupament i solidaritat.

Per poder promoure la participació real i efectiva dels membres de la comunitat universitària de la UIB en el marc de la CUD, des de l'OCDS es creen i gestionen els programes que es descriuen a continuació. Les persones interessades a participar-hi, ho poden fer tenint en

compte les condicions i els terminis que s'estableixin en cada cas, els quals es publiquen a la pàgina web de l'OCDS.

La participació en alguns d'aquests programes dóna lloc a l'obtenció del corresponent reconeixement acadèmic, d'acord amb les convocatòries corresponents i la normativa vigent.

Us animam a tots i totes a participar-hi!

cooperacio.uib.cat

Marc legal

Amb l'objectiu de preservar el caràcter solidari de la cooperació al desenvolupament, així com el seu objectiu de contribuir expressament al DHS, s'ha fet cada vegada més necessari disposar de referències clares per orientar el treball en CUD. Les universitats, com a agents de cooperació al desenvolupament, s'han anat dotant de diversos instruments destinats a orientar el seu treball, en forma de codis de conducta, guies de responsabilitat social, de transparència i bones pràctiques, i altres de similars.

Els més representatius i rellevants són:

- **Estratègia de cooperació universitària al desenvolupament** (ESCUDE, 2000) del Comitè Espanyol Universitari de Relacions Internacionals (CEURI).
- **Universitat: compromís social i voluntariat**, 2001.
- **Codi de conducta de les universitats en matèria de cooperació al desenvolupament**, impulsat per la Comissió de Cooperació del CEURI de la Conferència de Rectors de les Universitats Espanyoles (CRUE). La UIB s'hi va adherir el 2006.
- **Protocol d'actuació de les universitats enfront de situacions de crisi humanitària**, 2006.
- **Manifest de les universitats espanyoles en la campanya del mil·lenni i en la lluita contra la pobresa** (acord adoptat pel CEURI de la CRUE l'any 2006).

A més, cal tenir en compte que la legislació recent en matèria universitària ja dona un suport explícit a la promoció de la cooperació en l'àmbit universitari.

Destaquen:

- **Llei orgànica 4/2007, per la qual es modifica la Llei orgànica 6/2001, d'Universitats**, afirma que totes les titulacions universitàries han de tenir en compte que la formació en qualsevol activitat professional ha de contribuir al coneixement i desenvolupament dels drets humans, els principis democràtics, els principis d'igualtat entre dones i homes, de solidaritat, de protecció mediambiental, d'accessibilitat i disseny universal, i de foment de la cultura de la pau; així com estableix la necessitat de fomentar la participació dels membres de la comunitat universitària en activitats i projectes de cooperació internacional al desenvolupament i la solidaritat.

Per altra banda, a la mateixa llei es reconeixen els drets i deures de l'alumnat per obtenir el reconeixement acadèmic per la seva participació en activitats solidàries i de cooperació, entre d'altres, fins a un màxim de 6 ECTS del total del pla d'estudis cursat:

· **Apartat IV, Participació en activitats solidàries i de cooperació, de l'annex únic de l'Acord normatiu 10714/2013, de 24 de juliol, pel qual es modifica l'Acord normatiu 9495/2010, de 22 de juliol, pel qual s'aprova la normativa per a la concessió de crèdits de reconeixement acadèmic per la participació en activitats universitàries culturals, esportives, de representació estudiantil, solidàries i de cooperació** (FOU, núm. 387).

- **Estatuts de la Universitat de les Illes Balears**. L'article 3 estableix que la UIB fomentarà la participació dels membres de la comunitat universitària en activitats i projectes de cooperació internacional i de solidaritat, i promourà la realització de les activitats i iniciatives que contribueixin a impulsar la cultura de la pau.

EDUCACIÓ PER AL DESENVOLUPAMENT (EpD)

Cursos de formació

En què consisteixen i a qui van dirigits?

Any rere any augmenta el nombre d'accions de formació en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament i la solidaritat que la UIB duu a terme i ofereix, no sols a la comunitat universitària en particular, sinó al conjunt de la societat balear en general.

Aquestes accions tenen un doble objectiu; per una banda, formar persones especialitzades en cooperació al desenvolupament, conscients que un altre món és possible, i per l'altra, mostrar la realitat que es viu als països empobrits i fomentar la solidaritat envers aquests.

Així, l'oferta d'accions de formació esdevé variada, des d'aspectes més generals que es tracten en cursos de voluntariat, d'altres més específics, que es tracten en cursos monogràfics, fins a temàtiques més complexes, analitzades en el Curs d'Especialista Universitari/ària en Cooperació al Desenvolupament.

En concret, l'OCDS en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament, el voluntariat i la solidaritat gestiona les opcions formatives següents:

Cursos de formació en voluntariat universitari

L'oferta formativa en voluntariat universitari és anual i es distribueix al llarg del primer i del segon semestre, en horaris de matí o d'horabaixa. Aquesta es publica a principi de cada curs acadèmic i sol incloure diversos cursos de formació en els àmbits de salut, atenció a persones amb discapacitat, sostenibilitat ambien-

tal, cooperació al desenvolupament, equitat de gènere i inserció social, entre d'altres.

Entre aquests cursos, cal destacar la importància del curs de formació de voluntariat especialitzat en cooperació al desenvolupament, atès que la seva realització dóna pas a poder participar als programes de mobilitat internacional: Beques de pràctiques en països empobrits i Estades Solidàries.

Aquests cursos s'adrecen prioritàriament a l'alumnat de la UIB.

Cursos monogràfics en matèria de cooperació al desenvolupament

L'oferta dels cursos monogràfics és anual i la llista dels cursos disponibles es publica al llarg de l'any acadèmic que sol incloure cursos monogràfics, bàsics o especialitzats. Algunes de les temàtiques que ja s'hi han tractat són: l'eficàcia i la qualitat de la cooperació al desenvolupament, la formulació de projectes, l'educació per al desenvolupament, la metodologia d'avaluació amb perspectiva de gènere de la cooperació al desenvolupament, la incidència política, entre d'altres.

Els monogràfics van dirigits a **alumnat, PDI i PAS de la UIB, així com a professionals i agents socials en matèria de cooperació al desenvolupament de la nostra comunitat.**

Cursos de formació derivats d'accions d'EpD organitzades pels membres de la comunitat universitària de la UIB

En el marc de la convocatòria d'ajuts per a accions d'Educació per al Desenvolupament —vegeu l'apartat d'aquest

fullet— es pot donar lloc a l'organització d'accions formatives en l'àmbit del DHS, les quals es posaran a l'abast de la comunitat universitària perquè les persones interessades s'hi puguin inscriure.

Especialista Universitari/ària en Cooperació per al Desenvolupament

El curs d'Especialista Universitari/ària en Cooperació per al Desenvolupament pretén formar aquelles persones que hagin d'assolir la responsabilitat d'identificar, formular, executar i avaluar projectes de cooperació i accions d'EpD, començant per donar les bases conceptuals, econòmiques, jurídiques i socials de la cooperació, fins a arribar a les eines metodològiques i operatives amb les quals hom pot comptar.

Per aquest motiu, el curs s'adreça a **persones graduades, diplomades i llicenciades** que facin feina activament en temes de cooperació, que hagin fet feina en aquest àmbit o que puguin revertir-hi els seus coneixements.

L'alumnat amb titulació universitària amb l'aprofitament i l'avaluació positiva del curs rebrà el títol d'Especialista Universitari/ària en Cooperació per al Desenvolupament (segons la normativa vigent).

Aquest títol constitueix una aposta forta i responsable de l'OCDS, la qual implica un gran esforç d'organització, coordinació i avaluació de resultats. Aquest fet provoca que no s'ofereixi cada curs acadèmic, es recomana consultar la informació actualitzada a la web de l'OCDS.

Formació continua de PAS i PDI

En el marc dels plans anuals de formació del personal de la UIB que duen a

terme el Servei de Recursos Humans i l'Institut de Ciències de l'Educació (ICE/IRIE) d'aquesta universitat, l'OCDS ofereix diferents cursos per contribuir a la millora dels coneixements en l'àmbit de la CUD del Personal d'Administració i Serveis (PAS) i del Personal Docent i Investigador (PDI) vinculats/ades a accions de CUD o interessats/ades en participar-hi.

La temàtica concreta de cada curs, així com les dates i duració es defineixen cada curs acadèmic i es donen a conèixer a les persones destinatàries pels canals de difusió habituals.

Com i quan

Per a cada acció formativa s'estableix un procediment i un termini de sol·licitud diferent, els quals es publiquen a la pàgina web de l'OCDS, perquè les persones interessades s'hi puguin inscriure.

Atenció!

**Sol·licitud en
diferents terminis
al llarg del curs**

Beques de pràctiques en països empobrits

En què consisteix?

Un dels objectius del programa, emmarcat en la mobilitat internacional i més concretament en l'àmbit formal de l'Educació per al Desenvolupament, és formar futurs professionals i personal tècnic conscienciat de les necessitats i els problemes dels països empobrits, participant en experiències que proporcionin nous aprenentatges i noves habilitats tant humanes com professionals.

Aquest programa ofereix places perquè l'alumnat de la UIB pugui realitzar pràctiques relacionades amb els seus estudis oficials en contraparts dels països empobrits, i obtenir, a més de l'experiència personal, el reconeixement acadèmic corresponent. El professorat de les distintes facultats i escoles universitàries s'encarrega de crear els perfils de les places que s'ofereixen, gràcies als convenis signats amb les diferents entitats locals on es realitzen les estades. A més, el professorat implicat és qui tutoritza als alumnes, donant-los informació, assessorament, suport i fent el seguiment de tot el procediment.

Les places disponibles són molt diverses, inclouen una gran varietat de països i d'estudis. Permeten des de realitzar pràctiques de mestre en escoles del Perú o Marroc, fins a participar en projectes de salut comunitària a Equador o Bolívia, col·laborar amb tallers de productes de comerç just a l'Índia, entre d'altres. Això sí, totes les estades tenen una **durada mínima de 60 dies**.

L'alumnat que realitzi aquestes pràctiques podrà obtenir el reconeixement

acadèmic corresponent, que dependrà del perfil de la plaça que hagi ocupat i que respon a alguna de les modalitats següents:

- Pràcticum (P)
- Pràctiques externes (PE)
- Treball de Fi de Grau (TFG)
- Treball de Fi de Màster (TFM)
- Crèdits pràctics d'una assignatura determinada, a criteri del professorat corresponent (CP)
- Altres modalitats

Qui hi pot optar?

El programa va dirigit a l'**alumnat de la UIB** que compleixi els requisits següents:

- Estar matriculat/ada en algun dels estudis oficials de grau o postgrau de la UIB durant el curs acadèmic en què es presenta la sol·licitud.
- Reunir tots els requisits estipulats en cada un dels perfils de les places que s'ofereixen en cada convocatòria.
- Acreditar formació en matèria de cooperació al desenvolupament en el moment de tramitar la beca.

Es rep algun ajut econòmic?

L'alumnat seleccionat rep una beca. Cadascuna de les beques té una dotació econòmica per cobrir part de les despeses de l'estada i el desplaçament, que dependrà del nombre de beques que s'atorguin i que pot variar segons la durada i el país on es facin les pràctiques.

Les persones beneficiàries d'aquestes beques gaudiran de la cobertura d'una assegurança de viatge durant el període de les pràctiques.

Com i quan?

El professorat interessat a participar-hi, pot presentar a l'OCDS la sol·licitud de perfils de places dels seus estudis al final del curs acadèmic anterior, segons s'indiqui a la convocatòria per al PDI.

Posteriorment, a l'inici de cada curs acadèmic es publica una convocatòria per a l'alumnat.

L'alumnat interessat a presentar la sol·licitud ho ha de fer d'acord amb la informació i els terminis que s'estableixin a la convocatòria. En cas que quedin places vacants, l'OCDS pot publicar una segona convocatòria durant el mateix curs acadèmic, coincidint amb l'inici del segon semestre.

Amb cada convocatòria es publica la llista de les places que es poden sol·licitar, que pot variar d'una convocatòria a l'altra.

Un cop presentades les sol·licituds, la comissió de seguiment del conveni en matèria de cooperació al desenvolupament entre el Govern de les Illes Balears i la UIB procedirà a fer-ne l'avaluació i la selecció.

L'alumnat que resulti seleccionat serà informat per l'OCDS de tots els tràmits que ha de realitzar perquè el programa de mobilitat es dugui a terme adequadament.

Atenció!

**Sol·licitud al
primer semestre i
excepcionalment
al segon**

Voluntariat universitari

En què consisteix?

El voluntariat és un element d'intervenció imprescindible i reconegut per tothom, que estén la seva capacitat de transformació social per damunt de les fronteres, les classes socials, les cultures o les creences. De manera que la persona voluntària és aquella que es compromet de forma desinteressada, intencionada i justificada a compartir el seu temps, capacitats i il·lusions amb altres persones de forma individual o col·lectiva i ho fa, generalment, amb capacitat d'obrar, de forma organitzada i en el si d'una institució o d'un projecte.

Una de les finalitats de l'OCDs és la promoció del voluntariat entre la població universitària, per tal d'ampliar el ventall de possibilitats de voluntariat en les àrees d'intervenció que poden ser molt diverses. Destaquen, entre d'altres, la protecció del medi ambient, la integració social de les persones discapacitades o amb risc d'exclusió, la conservació i restauració del patrimoni historicoartístic, el desenvolupament d'activitats de temps lliure per a joves, l'esport, etc.

Qui hi pot optar?

Tota la comunitat universitària pot participar en aquest programa que per una banda, suposa un increment de l'oferta formativa que s'ofereix des de la UIB, ampliant-la amb una formació en valors com la solidaritat, la tolerància, la convivència, la llibertat, la justícia i la sostenibilitat que s'aprenen i s'interioritzen practicant-los; i per altra banda, promou la participació dels membres de la comunitat universitària

en actuacions de voluntariat internes i externes.

Com i quan?

Hi ha diferents formes de participar en accions de voluntariat, en funció dels interessos, disponibilitat i preferències.

En qualsevol moment de l'any les persones interessades a formar part del **Voluntariat UIB** s'han d'adreçar a la pàgina web de l'OCDs per accedir a la informació sobre l'àmbit d'actuació en el qual estiguin més interessades: voluntariat ambiental, gènere, social, educatiu, salut, en cooperació al desenvolupament, entre d'altres.

Servei de Voluntariat Europeu (SVE)

El SVE és una iniciativa de la Comissió Europea, que ofereix als **joves de la Unió Europea entre 18 i 30 anys** la possibilitat de dur a terme una activitat de voluntariat en un altre país, per un **període màxim de dotze mesos**.

Aquesta iniciativa permet aprofundir en l'itinerari educatiu i formatiu dels i de les joves dins un context europeu, descobrint nous horitzons i adaptant-se a altres cultures, mitjançant activitats de voluntariat.

El SVE es basa en una cooperació entre una entitat d'acollida (que desenvolupa el projecte i acull joves), el/la jove voluntari/ària (que pren la decisió de participar lliurement en un projecte) i una entitat d'enviament (que l'ha d'ajudar en la preparació de la seva participació, la seva formació lingüística i en la gestió de la documentació que cal presentar), i que en el cas de l'alumnat de la UIB pot ser l'OCDs.

La Comissió Europea finança el 90% del viatge, l'allotjament i manutenció segons uns estàndards establerts, i una assegurança de viatge. A més, s'assigna una quantitat de diners de butxaca, per a les despeses diàries de la persona voluntària en el lloc de destinació.

Com i quan?

Les persones interessades a participar al SVE han de realitzar una tasca important de recerca d'una entitat d'acollida que encaixi amb les seves preferències i presentar la sol·licitud d'acord amb la informació i els terminis que s'estableixen.

Cal tenir en compte que es donen diferents terminis de presentació de sol·licituds a l'any. Depenent de la data d'inici del període de voluntariat, s'ha de presentar la sol·licitud en un termini o l'altre.

Voluntariat de les Nacions Unides (VNU)

Aquest programa és una iniciativa impulsada i coordinada per la Universitat Autònoma de Madrid (UAM), obert a la participació de la resta d'universitats espanyoles, i es defineix anualment.

Està dirigit a l'**alumnat universitari** matriculat en els estudis oficials de la UIB durant l'any en curs i la seva **durada és de sis mesos**.

Atenció!
Sol·licitud al llarg
del curs

Estades Solidàries

En què consisteix?

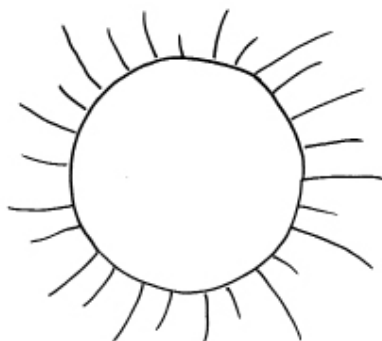
Conèixer, conviure i compartir és el lema del programa Estades Solidàries, emmarcat en l'àmbit de l'educació per al desenvolupament, que ofereix a l'alumnat i al col·lectiu del personal d'administració i serveis (PAS) de la UIB la possibilitat de desenvolupar tasques de voluntariat en l'àmbit de la cooperació universitària al desenvolupament en països del Sud, en col·laboració amb diferents entitats i ONGD de les Illes Balears i entitats locals dels països de destinació, que actuen com a contra-parts.

En col·laboració amb les diferents entitats i ONGD que hi participen, l'OCDS ofereix els perfils de les places de voluntariat que s'ofereixen. A més, totes les parts s'encarreguen de planificar la programació de les tasques per realitzar i d'avaluar el programa una vegada finalitzada l'estada.

Les places disponibles són molt diverses, abasten diferents països i estudis, així com perfils professionals, i permeten fer tasques de voluntariat molt variades en llocs com Sucre a Bolívia amb la Fundació Amazònia, Piura a Perú amb Alcúdia Solidària o a Lima amb Aprendo Contigo, entre d'altres. Aquestes estades tenen **una durada mínima de quatre setmanes per al PAS i de set setmanes per a l'alumnat**.

Qui hi pot optar?

El programa va dirigit a l'**alumnat i al PAS de la UIB** que compleixi els requisits següents:

- Formar part del col·lectiu del PAS, funcionari o laboral de la UIB, o bé estar matriculat/ada d'estudis oficials de la UIB (grau, llicenciatura, màster o doctorat) durant el curs acadèmic en què es presenta la sol·licitud.

- Adequar-se al perfil definit en cada plaça de cada programa específic.

- Acreditar formació de voluntariat especialitzat en cooperació al desenvolupament en el moment de l'acceptació de la plaça.

Es rep algun ajut econòmic?

L'OCDS atorga un ajut econòmic per al desplaçament en funció de la destinació i del col·lectiu al qual es pertanyi i s'encarrega de tramitar i proporcionar a les persones seleccionades una assegurança d'assistència sanitària en viatge durant el període de realització de l'activitat de voluntariat estipulada.

Com i quan?

Es publica una convocatòria durant cada curs acadèmic. Les persones interessades a presentar la sol·licitud ho han de fer d'acord amb la informació i els terminis que s'estableixin a la convocatòria.

Amb cada convocatòria es publica la llista de les places que es poden sol·licitar, que pot variar d'una convocatòria a l'altra.

Un cop presentades les sol·licituds la comissió de seguiment del conveni en matèria de cooperació al desenvolupament entre el Govern de les Illes Balears i la UIB procedirà a fer-ne l'avaluació i la selecció. Les persones seleccionades seran informades per l'OCDS de tots els tràmits que han de realitzar perquè l'estada es desenvolupi adequadament, acompanyant en tot moment la feina que fan les entitats i ONGD implicades en aquest programa.

La participació al programa requereix el compromís per part de qui hagi estat seleccionat d'una dedicació de preparació prèvia a la partida (informació del projecte, accions que realitza l'entitat, materials necessaris, etc.), així com una dedicació posterior per poder avaluar-ne els resultats.

Atenció!

**Sol·licitud al
primer i segon
semestre**

Convocatòria d'ajuts

En què consisteix?

D'acord amb l'Estratègia d'EpD de la cooperació espanyola, s'entén com a educació per al desenvolupament el procés educatiu (formal, no formal i informal) constant encaminat, a través de coneixements, actituds i valors, a promoure una ciutadania global generadora d'una cultura de la solidaritat compromesa en la lluita contra la pobresa i l'exclusió, així com en la promoció del desenvolupament humà sostenible.

L'EpD ha de ser un procés que generi consciències crítiques, per fer cada persona responsable i activa, a fi de construir una societat civil participativa, tant al Nord com al Sud, compromesa amb la solidaritat –entesa aquesta com a co-responsabilitat–; en la qual es tinguin en compte a l'hora de la presa de decisions polítiques, econòmiques i socials, les demandes d'aquesta ciutadania global.

Per fomentar la participació de la comunitat universitària en aquest procés educatiu, l'OCDS impulsa **una convocatòria anual pròpia d'ajuts per dur a terme accions d'EpD**. Aquest programa pretén promoure l'organització d'accions a càrrec del PDI, PAS i alumnat de la UIB, que han d'anar adreçades a la comunitat universitària i a la societat de les Illes en general i han d'estar incloses en alguna de les tipologies següents:

- **Tipus A.** Accions d'educació i/o formació, que ajudin a comprendre els problemes i les seves causes, a conscienciar i a promoure la participació social: organització de cursos, seminaris, tallers, etc.

- **Tipus B.** Accions de sensibilització, que informin i alertin sobre situacions d'injustícia i sobre les causes de la pobresa, que difonguin propostes d'actuació i trenquin el cercle viciós d'ignorància-indiferència-ignorància: organització de jornades, cicles de conferències, taules rodones, campanyes, cinefòrums, entre d'altres.

- **Tipus C.** Accions de difusió dels resultats obtinguts de les accions en l'àmbit de la CUD i de la solidaritat realitzades per diferents membres de la comunitat universitària mitjançant recursos d'EpD com audiovisuals, publicacions, exposicions, entre d'altres.

Com a part de la col·lecció UIB Solidària s'ha publicat una **guia de recursos d'EpD** en format digital que inclou, a la primera part, un repàs de l'evolució de les accions finançades en el marc de les

vuit primeres convocatòries d'ajuts per accions d'EpD; i a la segona part, presenta tota una sèrie de fitxes interactives classificades, segons tipologia (A, B, C) i temàtica, que recullen els recursos generats fruit de les accions executades.

Qui hi pot optar?

Pot optar a aquest programa **tota la comunitat universitària de la UIB**, d'acord amb les condicions establertes a cada convocatòria. A més, les accions poden desenvolupar-se en col·laboració amb altres entitats sense ànim de lucre de les Illes Balears.

Es rep algun ajut econòmic?

Els ajuts que es concedeixen per organitzar les accions podran cobrir alguna de les despeses següents, relacionades amb l'acció que s'ha de fer:

- Bitllets d'avió i desplaçaments interns.
- Allotjament.
- Docència o ponències.
- Material fungible, de difusió de l'acció i altre d'imprescindible per a la realització de l'acció prevista.
- Altres degudament justificades.

Com i quan?

Es publica una convocatòria cada curs acadèmic, la qual pot incloure diferents períodes de sol·licitud. Les persones interessades a presentar la sol·licitud ho han de fer d'acord amb la informació i els terminis que s'estableixin a la convocatòria.

Un cop presentades les sol·licituds, la Comissió de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat de la UIB procedirà a fer-ne l'avaluació i la selecció d'acord amb la proposta realitzada per l'OCDS.

Per a la selecció de les sol·licituds es respecten els principis de concurrència, objectivitat i igualtat, i es tenen en compte criteris com la repercussió de l'activitat en el si de la UIB, la rellevància, l'actualitat, l'originalitat i la innovació de l'acció proposada, la implicació real i efectiva de l'equip de la UIB responsable de la realització de l'acció, la viabilitat i l'adequació de la proposta als objectius que es persegueixen, entre d'altres. Les persones responsables de les accions que resultin finançades seran informades per l'OCDS de tots els tràmits que han de realitzar perquè les accions es desenvolupin i justifiquin adequadament.

En qualsevol cas, les accions s'han de realitzar dins el mateix curs acadèmic en el qual s'han concedit.

Atenció!

**Sol·licitud en dos
terminis al llarg
del curs**

Recursos d'Educació per al Desenvolupament

Ja fa alguns anys que l'OCDS recull la tasca que molts de membres de la comunitat universitària realitzen a través de les seves convocatòries, mitjançant diverses modalitats, com són una col·lecció de llibres, diverses exposicions fotogràfiques, recursos en format audiovisual, fulletons informatius i dues col·leccions pròpies d'EpD.

Aquests recursos, que es poden consultar a través de la pàgina web de l'OCDS, es posen a l'abast de la comunitat universitària i de la societat en general perquè els puguin aprofitar per la transformació social a favor d'un DHS.

Col·lecció UIB Solidària

La col·lecció està dissenyada per promoure una ciutadania global, crítica, coresponsable i compromesa amb el DHS, posant a l'abast de tothom els recursos d'EpD generats a partir de les diferents activitats programades per l'OCDS, alhora que mostra la importància de la implicació professional i personal de la comunitat universitària que hi col·labora activament.

- Publicació en format paper i digital: **Guia de recursos d'Educació per al Desenvolupament** (març 2014)

- Audiovisual: **Quan els drets humans són els drets dels animals: justícia, patrimoni i turisme a les selves de muntanya de Kerala, Índia** (març 2014)

- Exposició: **Salut i Cooperació Universitària al Desenvolupament** (febrer 2014)

- Audiovisual: **C/ Dona. Ningú no és més que ningú** (octubre 2013)

- Audiovisual: **Voces desde los márgenes** (octubre 2012)

- Audiovisual: **Els experiments econòmics en el camp colombià. Una manera de millorar la conservació** (maig 2011)

- Audiovisual: **Divulgació recerca: Generant espais a l'escola per a la trobada intercultural**, Perú (maig 2010)

- Audiovisual: **Hereves: "D'un passat desitjat, d'un present adormit i d'un futur... una herència cada cop més fràgil"** (Sàhara Occidental, maig 2009)

- Audiovisual: **Estades Solidàries, testimoni de les experiències viscudes per l'alumnat participant al programa** (maig 2009)

Col·lecció UIB Càmera i cooperació

En col·laboració amb el Servei de Recursos Audiovisuais de la UIB, l'OCDS edita una sèrie d'audiovisuais educatius i de divulgació amb els quals es pretén donar difusió als programes i projectes de caràcter solidari que la UIB promou i que es duen a terme de la mà d'altres entitats. Els audiovisuals ens acosten històries que es desenvolupen a milers de quilòmetres de les Illes Balears contades en primera persona per membres de la comunitat universitària.

- Núm. 1: **Una experiència d'Estades Solidàries a Piura, Perú** (març 2013)

- Núm. 2: **Una experiència de mobilitat en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament a Anantapur, Índia** (juny 2013)

Tots els recursos audiovisuals de les dues col·leccions també estan disponibles al **CanalUIB** i al canal **Youtube**, així com al **Centre de Documentació en Cooperació al Desenvolupament** (CD2), ubicat a la biblioteca de l'edifici Ramon Llull.

Col·lecció de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat

La col·lecció inclou actualment sis títols de temàtiques diverses, des del recull de les experiències de l'alumnat participant en el programa de beques de pràctiques en països empobrits, fins als resultats de projectes de cooperació realitzats per professorat de la UIB, o de recerques realitzades en aquest àmbit. Els títols són els següents:

- Volum 1: **Aprendre a veure el món: testimonis de l'alumnat** (2005).
- Volum 2: **Els indicadors en els projectes de cooperació en turisme sostenible** (2006), del professor Miquel Seguí.
- Volum 3: **Manejo integral costero** (2007), de la professora Isabel Moreno.
- Volum 4: **Las ONG: un sistema de indicadores para su evaluación y gestión** (2007), de la professora Raquel Herranz.
- Volum 5: **El turisme sostenible com a eina de cooperació per al desenvolupament: experiències a Amèrica Central** (2009), de Joan Miralles Plantal-lamor i Antònia Rosselló.
- Volum 6: **La recerca aplicada al desenvolupament. Tres experiències** (2010), dels professors Josep A. Tur, Isabel Moreno i Juan Rita.

Exposicions

Les exposicions creades per l'OCDS recullen les experiències viscudes a través del programa de beques de pràctiques en països empobrits i el d'Estades Solidàries, i donen a conèixer els testimonis dels membres de la comunitat universitària en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament.

Aquestes exposicions, a banda de conscienciar i sensibilitzar la comunitat universitària, són elements motivadors per a l'alumnat que ha participat en les diferents experiències, ja que hi veu reflectits, a través del seu testimoni, els coneixements adquirits i les experiències viscudes. A més, l'elaboració dels continguts i el material de l'exposició afavoreix un treball de col·laboració entre el professorat tutor de les pràctiques i l'alumnat, i entre les entitats i ONGD de les Illes i l'OCDS.

Els títols de les exposicions són els següents:

- **Estades Solidàries. Conèixer, con-viure i compartir** (2009, 15 plafons)
- **Re-conèixer el Marroc** (2006, 16 plafons)
- **Perú: Descoberta i conquesta** (2005, 16 plafons)
- **Etiòpia: Tres puntes d'alba** (2004, 16 plafons)

Informa't. Guia de recomanacions bàsiques per a estades en països empobrits (2007, reedició 2009)

Es tracta d'una petita guia de recomanacions bàsiques per a la preparació

del viatge i l'estada en països empobrits en cas de participar en programes de mobilitat de l'OCDS, que inclou diferents apartats, com la preparació prèvia del viatge, consells pràctics, aspectes sanitaris, etc.

Jornades

Per tal d'impulsar espais de participació, l'OCDS gestiona i celebra al campus universitari una sèrie de jornades de temàtiques d'actualitat, i que també es poden consultar en format audiovisual:

- VI Jornades: Altres economies són possibles, Jornades sobre Desenvolupament Humà Sostenible (DHS) més una fira alternativa i de comerç just

- V Jornades: Nova Realitat, Nova Participació. Jornades sobre Voluntariat, Participació i Cooperació al Desenvolupament

- IV Jornades: La nostra responsabilitat des del Nord: conferència i taula rodona

- III Jornades: La necessitat d'una visió ampliada a la cooperació al desenvolupament

- II Jornades de Cooperació al Desenvolupament i solidaritat a la UIB

- I Jornades de Cooperació al Desenvolupament

La UIB oberta de pinte en ample

Just abans de les festes de Nadal i durant dos dies, el campus universitari acull un mercadet de comerç just, entitats socials i artesanía local, acompanyat per tot un ventall d'activitats

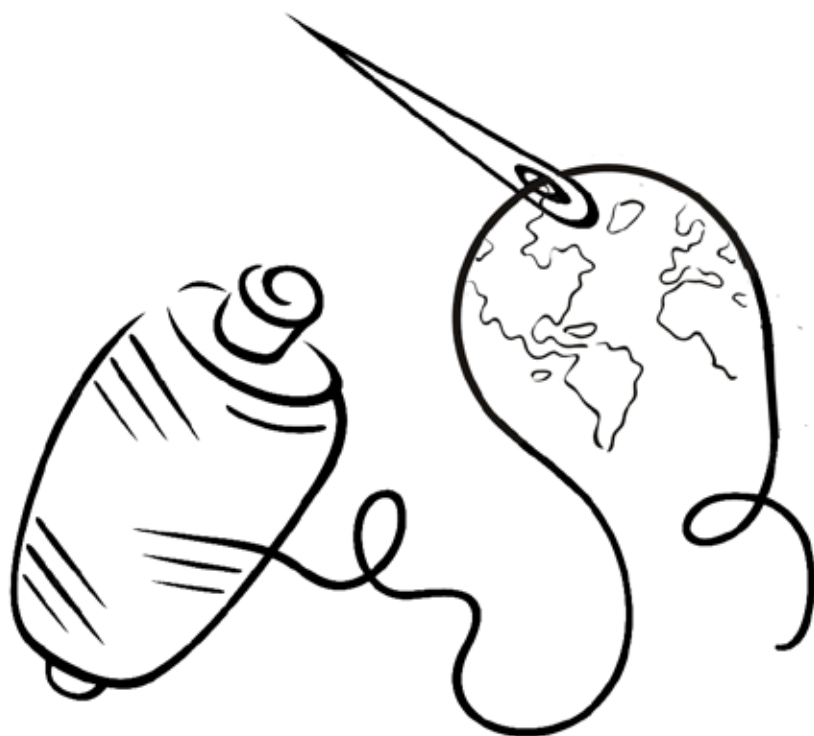
socioculturals per tal de fer difusió de la importància del comerç just i del consum local, així com facilitar un espai d'acostament a la tasca, els valors i la missió de les entitats socials de les Illes Balears.

Web i bloc OCDS

A la web **cooperacio.uib.cat** es presenta el blog *Tu hi pintes molt!* com una eina per donar a conèixer en primera persona les experiències viscudes i les accions desenvolupades pels membres de la comunitat universitària en el marc de diferents programes i convocatòries que es gestionen des de l'OCDS:

<http://tuhipintesmolt.wordpress.com/>

Pel que fa a les xarxes socials, es compta amb un perfil *Ocds de la Uib* i pàgina de Facebook per fer difusió de diferents esdeveniments relacionats amb la cooperació al desenvolupament i la solidaritat duts a terme per altres entitats, que poden ser d'interès per al conjunt de la comunitat universitària, així com facilitar informació sobre temes d'actualitat.

<http://tuhipintesmolt.wordpress.com>

<http://www.facebook.com/ocds.delauib>

UIB Reutilitza

En què consisteix?

El programa UIB Reutilitza estableix els mecanismes formals per a la reutilització de material informàtic de la UIB, fomentant la reutilització interna a la mateixa UIB i destinant material reutilitzable a projectes de cooperació al desenvolupament i altres iniciatives d'interès social.

Gràcies a aquest programa, la UIB vol aconseguir una recollida i un reaprofitament d'equipament informàtic molt més sòlids, eficaços i ambiciosos que els actuals en tots els aspectes. És a dir, millorant el procés de reassignació interna d'equipament informàtic reutilitzat als centres, departaments i serveis de la UIB que ho hagin sol·licitat; i fomentant les línies de la sostenibilitat i la solidaritat de la UIB respecte a entitats externes amb finalitat social.

Qui hi pot optar?

Ateses les característiques del programa, hi poden haver dos tipus de sol·licitants de material informàtic:

- Sol·licituds internes: realitzades per qualsevol **membre de la comunitat universitària**, per fer-ne un ús intern a la Universitat.
- Sol·licituds externes: realitzades per **associacions que participen en els programes de cooperació al desenvolupament i de voluntariat de la UIB, així com centres educatius i altres entitats d'acció social**.

En les sol·licituds ha de quedar definida la proposta concreta de la destinació dels equips, se n'han de determinar els usos, la propietat, i s'ha d'especificar

també tant com sigui possible el nombre d'equips necessaris, així com les prestacions mínimes que haurien d'oferir.

Com i quan?

Les persones interessades a presentar la sol·licitud ho han de fer d'acord amb la informació i els terminis que s'estableixin. Un cop presentades les sol·licituds, una comissió constituïda a tal efecte procedirà a fer-ne l'avaluació i la selecció, d'acord amb la proposta realitzada per l'OCDS.

En qualsevol cas, és essencial destacar que, per a les sol·licituds externes, la comissió valora, pel següent ordre de prioritat, les demandes que estiguin vinculades a projectes de cooperació per al desenvolupament i al programa de voluntariat impulsats per l'OCDS, les que estiguin vinculades a centres educatius i iniciatives d'interès social que col·laboren amb la UIB i també les que donin suport a la gestió i al funcionament d'altres programes i iniciatives d'interès social i centres educatius de les Illes Balears. Finalment també es dona prioritat a les entitats que tinguin antecedents de col·laboració amb la UIB.

Els equips assignats, bàsicament amb caràcter de donació, han de ser recollits per les entitats sol·licitants i s'entregaran sense cap tipus de programari instal·lat. En el moment de fer la donació, la UIB posarà a disposició d'aquelles entitats externes que ho desitgin un CD recopilatori amb programari lliure.

Les entitats beneficiàries es comprometen a donar constància de la recepció dels equips i a participar en les activitats relacionades amb el Programa UIB Reutilitza a requeriment de la universitat.

PROJECTES DE
COOPERACIÓ UNIVERSITÀRIA
AL DESENVOLUPAMENT
(CUD)

Convocatòria d'ajuts

En què consisteix?

En compliment de les recomanacions que la LOU fa al seu article 92 de fomentar la participació dels membres de la comunitat universitària en activitats i projectes de cooperació internacional al desenvolupament i la solidaritat, i tal com recullen els Estatuts de la UIB a l'article 3, l'OCDS convoca ajuts per realitzar projectes de cooperació universitària al desenvolupament (CUD) que contribueixin de forma efectiva a millorar les condicions de vida i de treball de les poblacions dels països empobrits, sobre la base de les línies d'actuació següents:

A) Projectes de diagnòstic de les necessitats.

B) Projectes de formació, d'intercanvi de coneixements i de capacitat de recursos humans: formació de formadors/es, professionals i poblacions locals.

C) Projectes de foment i assessorament en l'elaboració de plans de desenvolupament en qualsevol àrea temàtica.

D) Projectes de recerca per al desenvolupament.

Els projectes i la participació universitària que aquests originin han d'estar orientats pels criteris establerts al Codi de conducta de les universitats i han de complir les condicions que s'estableixin a cada convocatòria, basant-se en l'enfocament de drets, contribuint a la consecució dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni, afavorint l'equitat de gènere per al DHS.

Les accions del projecte s'han d'adreçar a alguns dels àmbits sectorials d'actuació següents: educació; salut; equitat de gènere; sostenibilitat ambiental; suport a iniciatives productives; governabilitat democràtica; defensa dels drets humans; ciència, tecnologia i innovació, incidència política, entre d'altres.

Qui hi pot optar?

L'objecte de la convocatòria és facilitar la participació directa i activa de **tots els membres de la comunitat universitària de la UIB** (PDI, PAS i alumnat) en la realització de projectes de cooperació, d'acord amb els requisits següents:

- El/la responsable del projecte, que ha de tenir una implicació i participació activa en la realització del projecte, ha de ser un/a professor/a especialista en la matèria objecte del projecte o PAS responsable d'algun servei de la UIB, amb **relació contractual, estatutària o funcional amb dedicació a temps complet** (excepte les categories d'ajudant, professor/a visitant o emèrit, que no poden actuar en qualitat de responsables).

- Poden optar a aquests ajuts persones individualment o equips de persones que siguin membres de la comunitat universitària de la UIB. Al projecte podran participar persones d'altres entitats que hi donin suport i col·laborin en la seva execució, encara que les seves despeses no puguin ser cobertes a càrrec del pressupost del projecte.

- Cada una de les persones participants només podrà signar un projecte com a responsable i un com a membre de l'equip.

Es rep algun ajut econòmic?

Cada convocatòria disposa d'un pressupost total, d'acord amb el qual s'estableix l'ajut màxim que es pot atorgar per sol·licitud. Les despeses que es poden subvencionar són aquestes:

- Desplaçaments internacionals i interns de les persones membres dels equips, tant de la UIB com de les contraparts.
- Ajuts per a l'estada de les persones membres dels equips.
- Assegurança de viatge.
- Material necessari per realitzar el projecte a l'exterior i que serà propietat de les contraparts.
- Activitats docents i/o formatives per part de les persones de la contrapart durant la seva visita a la UIB.
- Suport lingüístic per al desenvolupament del projecte.
- Altres, degudament justificades.

Com i quan?

Es publica una convocatòria cada curs acadèmic, durant el segon semestre. Les persones interessades a presentar la sol·licitud ho han de fer d'acord amb la informació i els terminis que s'estableixin a la convocatòria.

Un cop presentades les sol·licituds, la comissió de seguiment del conveni en matèria de cooperació al desenvolupament entre el Govern de les Illes Balears i la UIB procedirà a fer-ne l'avaluació i la selecció, d'acord amb la proposta realitzada per l'OCDS.

Per a la selecció de les sol·licituds es respecten els principis de concurrència, objectivitat i igualtat, i es tenen en compte els criteris establerts a la convocatòria, que la iniciativa parteixi d'una demanda de la contrapart del país destinatari, el caràcter interdisciplinari

i integral de les propostes d'acció, el nivell de desenvolupament del país o zona, la rellevància, coherència i pertinença dels objectius, les activitats i els resultats, entre d'altres.

Les persones responsables dels projectes que resultin finançats seran informats per l'OCDS de tots els tràmits que han de realitzar perquè els projectes es desenvolupin i justifiquin adequadament. En qualsevol cas, els projectes s'han de realitzar fins al mes de setembre del curs següent a la seva convocatòria (un any aproximadament de durada).

Atenció!

**Sol·licitud al
segon semestre**

Accions en xarxa amb altres universitats

En què consisteix?

La UIB forma part de diverses xarxes universitàries que treballen en l'àmbit de la CUD, participant-hi de forma activa a través de la figura de l'OCDS. Aquestes xarxes, per la seva naturalesa i línies d'actuació, permeten als membres de la UIB participar d'una manera o altra en tasques relacionades amb la CUD. Les xarxes són:

CICUE

La UIB forma part de la Conferència de Rectors de les Universitats Espanyoles (CRUE), associació sense ànim de lucre formada per un total de 75 universitats espanyoles: 50 públiques i 25 privades, i a la vegada de la Comissió d'Internacionalització i Cooperació (CICUE) que té la finalitat principal de liderar i coordinar les actuacions de les universitats en matèria d'internacionalització i cooperació al desenvolupament potenciant una col·laboració més estreta entre elles.

Grup 9 d'Universitats (G9)

El G9 és una associació sense ànim de lucre constituïda per aquelles universitats públiques espanyoles que tenen la particularitat de ser les úniques dins les seves comunitats autònomes.

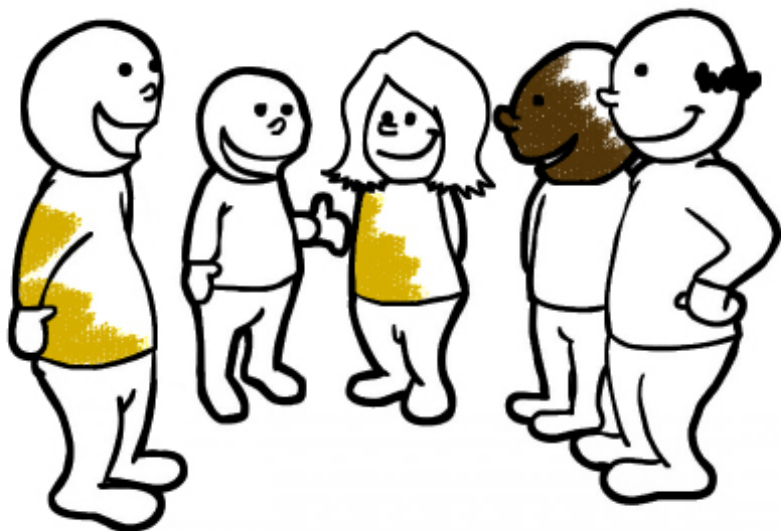
En el marc d'aquesta xarxa i més concretament en el grup de treball de cooperació, l'OCDS participa en diverses accions en l'àmbit de la salut i els drets sexuals i reproductius amb perspectiva de gènere juntament amb

quatre universitats africanes: Makerere a Uganda, Moi a Kenya, Muhimbili a Tanzània i Hawassa a Etiòpia. A més també hi participa en la gestió i lliurament dels premis de tesis doctorals en cooperació per al desenvolupament del G9.

Xarxa Vives d'Universitats (XVU)

La XVU és una associació d'universitats sense ànim de lucre que potencia les relacions entre les institucions universi-

tàries de Catalunya, el País Valencià, les Illes Balears, Catalunya Nord, Andorra i Sardenya i també d'altres territoris amb vincles geogràfics, històrics, culturals i lingüístics comuns, per tal de crear un espai universitari que permeti coordinar el treball en CUD. Es duen a terme diferents accions que pretenen promoure la recerca, l'ensenyament, la sensibilització i la difusió del coneixement aplicat al desenvolupament.

ORION

La UIB és també membre d'altres xarxes internacionals, com és el cas d'ORION, que és una xarxa global d'universitats i ONG que opera a Amèrica Llatina, el Carib i Europa, sota la forma d'una organització sense ànim de lucre. El seu objectiu és formar un espai dinàmic d'intercanvi acadèmic, cultural, social i tecnològic entre els seus membres, fomentant d'aquesta manera el creixement de les regions involucrades.

Com i quan?

Les diferents possibilitats de participar en les diverses accions i iniciatives que sorgeixen en el marc d'aquestes xarxes en l'àmbit de la CUD, es gestionen des de l'OCDs, i tota la informació es publica a la pàgina web.

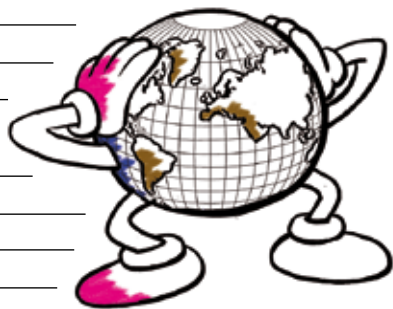
Sigles

- CD2:** Centre de Documentació en Cooperació al Desenvolupament
- CEURI:** Comitè Espanyol Universitari de Relacions Internacionals
- CRUE:** Conferència de Rectors de les Universitats Espanyoles
- CUD:** cooperació universitària al desenvolupament
- DHS:** desenvolupament humà sostenible
- EpD:** educació per al desenvolupament
- ESCUDE:** estratègia de cooperació universitària al desenvolupament
- FOU:** Full Oficial de la Universitat
- G9:** Grup 9 d'Universitats
- OCDS:** Oficina de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat
- ODM:** objectius de desenvolupament del mil·lenni
- ONGD:** organització no governamental per al desenvolupament
- P:** Pràcticum
- PAS:** personal d'administració i serveis
- PE:** pràctiques externes
- PDI:** personal docent i investigador
- TFG:** Treball de Fi de Grau
- TFM:** Treball de Fi de Màster
- SVE:** Servei de Voluntariat Europeu
- UIB:** Universitat de les Illes Balears
- VNU:** Voluntariat de les Nacions Unides
- XVU:** Xarxa Vives d'Universitats

Perquè només n'hi hagi un,... hi pinxes molt.

Notes

Notes

Oficina de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat

Universitat de les Illes Balears

Cas Jai, Campus universitari. Cra. de Valldemossa, km 7.5

07122 Palma (Illes Balears), Espanya

Tel: +34 971 17 27 03

A/e: ocds@uib.es

cooperacio.uib.cat

Universitat de les Illes Balears

Vicerektorat de Campus, Cooperació
i Universitat Saludable

Oficina de Cooperació al
Desenvolupament i Solidaritat

Govern de les Illes Balears

Vicepresidència i Conselleria de Presidència
Direcció General de Cooperació i Immigració